06/03/2023

Από την εορτή της Κυριακής της Ορθοδοξίας, στον Άγιο Δημήτριο Αμπελοκήπων

/ Γνώμες

Μείζονα ημέρα για την ορθόδοξη πίστης μας, η Κυριακή της Ορθοδοξίας και σύσσωμος ο φιλάγιος λαός των Αθηνών, ξεχύθηκε στις εκκλησιές μας για να τιμήσει το κορυφαίο γεγονός της πίστης μας, την Αναστήλωση των Εικόνων, που εορτάζεται την σημερινή πρώτη Κυριακή της Μεγάλης Τεσσαρακοστής - των Νηστειών, από τα μέσα του 9-ου αιώνα, αφότου καθιερώθηκε. Η Κυριακή της Ορθοδοξίας, αναφέρεται από τα οδυνηρά χρόνια της εικονομαχίας στην βυζαντινή αυτοκρατορία, οπότε και κατίσχυσε τελικά με παρέμβαση της

αυτοκράτειρας Θεοδώρας, η προσκύνηση των ιερών εικόνων.

- Γράφει ο Πάνος Ν. Αβραμόπουλος

Ειδικότερα το 842 η ευσεβής αυτοκράτειρα Θεοδώρα, μετέπειτα Αγία, επέβαλε την Αναστήλωση των ιερών εικόνων και έδωσε τέλος στην μεγάλη έριδα που είχε διχάσει επί μακρό τον βυζαντινό κόσμο, μεταξύ των εικονομάχων και των εικονολατρών. Τονίζοντας εμφατικά ότι με την προσκύνηση των ιερών εικόνων, αποδίδονταν η ηθική τιμή και ευσέβεια από τους πιστούς, πρό τον άγιο πρόσωπο που απεικόνιζε η εικόνα και όχι βεβαίως, προς το αντικείμενο εικόνα – το άψυχο ξύλο- όπως στρεβλά υποστήριζαν οι εικονομάχοι, για να διαβάλουν την χριστιανική πίστη. Και η Θεοδώρα βαθύτατα πιστή και η ίδια, αλλά και θέλοντας να δώσει τέλος σε μια στείρα μάχη, που διαιρούσε την αυτοκρατορία, με την πολιτική της ευτολμία, επέβαλε την αναστήλωση των εικόνων και την παρεπόμενη δυνατότητα στους πιστούς, ευλαβικά να τις προσκυνούν.

Χαρακτηριστικά εδώ τα λόγια των μεγάλων πατέρων της Ορθοδοξίας Μεγάλου Βασιλείου και Ιωάννη του Δαμασκηνού, που θέλοντας να καταδείξουν ότι η προσκύνηση των ιερών εικόνων δεν είναι ειδωλολατρία, διότι η τιμή της προσκύνησης δεν απευθύνεται στην ύλη, αλλά στο εικονιζόμενο πρόσωπο, έγραψαν, «η της εικόνος τιμή επί το πρωτότυπον διαβαίνει» (Μ. Βασίλειος) και

«Προσκυνούμεν δε ταις εικόσιν ου τη ύλη προσφέροντες την προσκύνησιν, αλλά δι΄αυτών τοις εν αυταίς εικονιζομένοις» (Ιωάννης Δαμασκηνός). Και επομένως η χάρη και η ευλογία που λαμβάνει ο χριστιανός με την προσκύνηση, δίνεται από το ζωντανό ιερό πρόσωπο και όχι από το υλικό της εικόνας.

Το γεγονός της αναστήλωσης των εικόνων, αποτέλεσε έναν θρίαμβο για τον χριστιανικό κόσμο και εορτάστηκε στην βασιλεύουσα, με την προσήκουσα λαμπρότητα και μεγαλοπρέπεια. Στην Κωνσταντινούπολη έτσι το 842 μ.Χ. γιορτάσθηκε με λαμπρό τρόπο και πανηγυρική λιτανεία με μεγάλη πομπή, στην οποία αναθεματίσθηκαν οι εικονομάχοι, οι αιρετικοί και όλοι οι αναθεματισθέντες από τις Οικουμενικές Συνόδους. Παράλληλα με το πέρας της πανηγύρεως, έγινε τιμητική μνεία σε όλους τους «αθλητές» της χριστιανικής πίστης. Και έκτοτε σε ανάμνηση αυτού του θριάμβου της ορθόδοξης πίστεως, κάθε χρόνο στην Πόλη, αλλά και σε άλλες μεγάλες πόλεις της βυζαντινής επικράτειας, ελάμβανε χώρα η εορτή της αναστήλωσης των ιερών εικόνων, με τον εξής τελετουργικό τρόπο. Ο ιερός κλήρος, με τους μοναχούς που είχαν πρωτοστατήσει στους μακρούς αγώνες για τις σεπτές εικόνες, πραγματοποιούσαν «παννύχιον υμνολογίαν», στον ιερό ναό της Θεοτόκου των Βλαχερνών και επακολουθούσε στο τέλος της, μεγαλοπρεπής λιτανεία στην Μεγάλη Εκκλησία, με την τιμητική παρουσία του Αυτοκράτορα.

Κατά αντιστοιχία σήμερα σε όλες τις εκκλησίες εορτάζεται με κατάνυξη και λαμπρότητα, η «Κυριακή της Ορθοδοξίας», την πρώτη Κυριακή των Νηστειών, ήτοι 42 ημέρες πρίν το Άγιο Πάσχα. Και κατά την διάρκεια της λειτουργίας διαβάζεται, με ιδιαίτερη ευλάβεια , περικοπή εκ της επιστολής προς τους Εβραίους, όπου και αναφέρονται οι αγώνες των ιερών ανδρών της Παλαιάς Διαθήκης υπέρ της πίστεως, αλλά και περικοπή από το κατά Ιωάννη Ευαγγέλιο, στην οποία αναφέρεται η κλήση των Αγίων Φιλίππου και Ναθαναήλ, οι οποίοι ομολόγησαν τον Ιησού Χριστό, ως υιό του Θεού. Και εδικά στην χριστιανική Ελλάδα, από τα χρόνια της Βασιλείας του Γεωργίου του Α΄ θεσπίστηκε την Κυριακή της Ορθοδοξίας, να προσέρχεται στην Μητρόπολη των Αθηνών, ο Βασιλεύς και να απαγγέλει παρά το Δεσποτικό το Σύμβολο της Πίστεως.

Στον ιστορικό και περικαλλή ναό του Αγίου Δημητρίου Αμπελοκήπων λοιπόν, προσήλθε ο φιλόχριστος λαός των Αμπελοκήπων, για να τιμήσει με κατάνυξη, αλλά και με λαμπρότητα, την Αναστήλωση των εικόνων. Της πανηγυρικής λειτουργίας, χοροστάτησε ο ευλαβής Αρχιμανδρίτης και προϊστάμενος του ναού κ.κ. Πλάτωνας Βακαλάκης, συνεπικουρούμενος από τους άλλους ιερείς της εκκλησίας, ευσεβείς πατέρες του Αγίου Δημητρίου κ.κ. Κίκιζα Γεώργιο, Κωνσταντέλλο Δημήτριο, Γασπαράτο Θεολόγο.

Με το πέρας της θείας λειτουργίας, ο ευσεβής προϊστάμενος του Αγίου Δημητρίου, Αρχιμανδρίτης κ.κ. Πλάτωνας Βακαλάκης – του οποίου η φροντίδα και αγάπη στον καλλωπισμό του ναού, μαζί με τους ανύσταγους φροντιστές του, τον νεωκόρο κ-ο Βασίλειο Γιαννακόπουλο, την επιμελήτριά του Δ/δα Κυριακή Κωνσταντοπούλου, τους ευγενείς εθελοντές του ναού και το ενοριακό συμβούλιο, ήταν έκδηλες παντού – αφού διαβίβασε το διάστικτο από αγάπη ευγενές μήνυμα του Αρχιεπισκόπου μας Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου για την ιερή ημέρα της Κυριακής της Ορθοδοξίας, ευχήθηκε σε όλους Χρόνια Πολλά και οι πάνσεπτες ιερές μας εικόνες, να σκέπουν και να ευλογούν όλον τον κόσμο.

Παραθέτουμε το Απολυτίκιο της Κυριακής της Ορθοδοξίας :

Την άχραντον εικόνα σου προσκυνούμεν αγαθέ, αιτούμενοι συγχώρεσιν των πταισμάτων ημών βουλήσει γαρ ηυδόκησας ανελθείν εν τω Σταυρώ ίνα ρύση ους έπλασες εκ της δουλείας του εχθρού όθεν ευχαρίστως βοώμεν χαράς επλήρωσας τα πάντα ο σωτήρ ημών ο παραγενόμενος εις το σώσαι τον κόσμον.